

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE

VSRS Sodba I Ips 47710/2014

Sodišče: Vrhovno sodišče

Oddelek: Kazenski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2020:I.IPS.47710.2014

Evidenčna številka: VS00041738

Datum odločbe: 16.11.2020

Opravična številka II.stopnje: VSL Sodba X Kp 47710/2014

Senat: Barbara Zobec (preds.), Branko Masleša (poroč.), mag. Kristina Ožbolt, Marjeta Švab Širok, Franc Seljak

Področje: KAZENSKO MATERIALNO PRAVO

Institut: zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti - pranje denarja - pridobivanje lastnih delnic - nedovoljena finančna asistenca pri pridobivanju lastnih delnic - enotna finančna operacija - krivda - eventualni naklep

Zveza: KZ-1 člen 240, 240/1, 204/2, 245, 245/1, 245/2, 245/3. ZGD-1 člen 248, 248/1

Jedro

Obsojenčevo poplačevanje kredita, opisano pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe, predstavlja sestavni del (realizacijo) nedovoljene finančne asistencije pri pridobivanju lastnih delnic, na kateri temelji že očitek kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po prvem in drugem odstavku 240. člena KZ-1, zato njegovih ravnanj v tem delu ni mogoče šteti za samostojno kaznivo dejanje pranja denarja po tretjem, drugem in prvem odstavku 245. člena KZ-1.

Kaznivo dejanje pranja denarja je v temeljni obliki mogoče storiti tudi z eventualnim naklepom.

Izrek

I. Zahtevi za varstvo zakonitosti se delno ugotovi in se izpodbijana pravnomočna sodba spremeni tako, da se:

v odločbi o krivdi iz opisa dejanja pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe izpusti besedilo:

"pri čemer je iz koristoljubnosti zaporedoma storil več istih premoženjskih kaznivih dejanj, ki glede na kraj, način in druge enake okoliščine pomenijo enotno dejavnost" in

"v času od 15. 2. 2012 do 23. 8. 2012 dajal naloge banki za prenos sredstev v skupnem znesku 955.702,57 EUR, ki so bila pred tem na podlagi posojilnih pogodb, navedenih v točki 1/1 izreka sodbe pod alinejami 2-6 in 8-9, na način opisan v točki 1/1 izreka sodbe, torej z zlorabo njegovega položaja v družbi E., živilska

industrija d. d. (v nadaljevanju E.), v času od 14. 2. 2012 do 23. 8. 2012 v skupnem znesku 963.000,00 EUR nakazana na TRR družbe F. d. o. o., in sicer je dal nalog banki za prenos sredstev na račun Volksbank d. d. za poplačilo kredita št. 52-506245, s katerim je financiral nakup delnic družbe E.:

- dne 15. 2. 2012 v višini 19.641,80 EUR,
- dne 15. 3. 2012 v višini 16.672,92 EUR in 1.701,66 EUR,
- dne 16. 4. 2012 v višini 16.332,65 EUR in 3.309,15 EUR,
- dne 15. 6. 2012 v višini 3.722,88 EUR, 10.731,33 EUR in 2.999,90 EUR,
- dne 16. 7. 2012 v višini 10.680,80 EUR in 6.210,27 EUR
- dne 31. 7. 2012 v višini 846.860,00 EUR
- dne 16. 8. 2012 v višini 839,31 EUR
- dne 23. 8. 2012 v višini 15.999,90 EUR

in tako prikazal, kot da gre za poplačilo kredita, ki je bil dan družbi F. d. o.o. za nakup delnic družbe E., z njenimi lastnimi sredstvi in prikril dejstvo nezakonitega financiranja, izvedenega v nasprotju z določili 248. člena ZGD-1,"

in se dejanje, opisano pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe, pravno opredeli kot kaznivo dejanje pranja denarja po prvem, drugem in tretjem odstavku 245. člena KZ-1B,

ter se obsojencu za to kaznivo dejanje na podlagi tretjega odstavka 245. člena KZ-1B določi kazen 10 (deset) mesecev zapora in denarna kazen v višini 400 (štiristo) dnevni zneskov po 30,00 (trideset) EUR, skupaj torej 12.000,00 (dvanajst tisoč) EUR,

nakar se mu ob nespremenjeni določeni kazni za kaznivo dejanje pod točko 1/1 izreka prvostopenjske sodbe, v skladu s 6. točko v zvezi s 3. točko drugega odstavka in tretjim odstavkom 53. člena KZ-1B

izreče enotna kazen

2 (dve) leti in 2 (dva) meseca zapora

in

denarna kazen v višini 400 (štiristo) dnevni zneskov po 30,00 (trideset) EUR, skupaj torej 12.000,00 (dvanajst tisoč) EUR.

II. V ostalem se zahteva za varstvo zakonitosti zavrne.

Obrazložitev

A.

1. Okrožno sodišče v Ljubljani je obsojenca D. M. pod točko I izreka sodbe spoznalo za krivega storitve nadaljevanega kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po prvem in drugem odstavku 240. člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju: KZ-1) v zvezi s 54. členom KZ-1 in nadaljevanega kaznivega dejanja pranja denarja po prvem, drugem in tretjem odstavku 245. člena KZ-1 v zvezi s 54. členom KZ-1. Za vsako dejanje mu je določilo kazen 1 leto in 6 mesecev zapora, za nadaljevano kaznivo dejanje pranja denarja hkrati tudi denarno kazen v višini 700 dnevnik zneskov po 30,00 EUR, skupno torej 21.000,00 EUR, nato pa mu izreklo enotno kazen 2 leti in 10 mesecev zapora in denarno kazen, ki v skupnem znesku znaša 21.000,00 EUR. Odločilo je o odvzemu protipravno pridobljene premoženjske koristi na način, da obsojenec plača 150.000,00 EUR kot znesek, ki ustreza tej koristi. Obsojencu je v plačilo naložilo tudi stroške kazenskega postopka, vključno s sodno takso, kar je odmerilo s posebnim sklepom. Pod točko II. izreka sodbe je obsojenca oprostilo obtožbe za kaznivo dejanje poslovne goljufije po prvem in drugem odstavku 228. člena KZ-1, o stroških tega dela kazenskega postopka pa odločilo skladno s prvim odstavkom 96. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP). Višje sodišče v Ljubljani je pritožbi obsojenčevega zagovornika in državne tožilke zavrnilo kot neutemeljeni in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje, obsojencu pa v plačilo naložilo sodno takso v znesku 1.140,00 EUR.

2. Zoper pravnomočno sodbo vlaga zahtevo za varstvo zakonitosti obsojenčev zagovornik zaradi kršitve kazenskega zakona po 1. točki prvega odstavka 420. člena ZKP. V obrazložitvi trdi, da dejanji, opisani pod točkama 1/1 in 1/2 izreka obsodilnega dela sodbe, nista kaznivi dejanji. Vrhovnemu sodišču predlaga, naj, tudi upošteva 427. člen ZKP, zahtevi ugodi in izpodbijano sodbo spremeni tako, da izreče oprostilno sodbo, oziroma izpodbijano sodbo razveljavi in zadevo vrne v novo sojenje sodišču prve stopnje.

3. Vrhovni državni tožilec mag. Andrej Ferlinc v odgovoru na zahtevo, podanem skladno z drugim odstavkom 423. člena ZKP, predlaga njeno zavrnitev. Glede predikatnega kaznivega dejanja ugotavlja, da je vložnik v pritožbi zoper prvostopenjsko sodbo v tem delu uveljavljal razlog zmotne ugotovitve dejanskega stanja, v zahtevi pa pod videzom kršitve kazenskega zakona navaja iste argumente, ko nasprotuje dejstvenim ugotovitvam pravnomočne sodbe, da je obsojenec s posojilnimi pogodbami med družbama E. d.d. (kot predsednik upravnega odbora) in F. d.o.o. (kot direktor in edini družbenik) slednji pridobil premoženjsko korist v znesku skoraj milijon evrov. Zagovornikove navedbe precejšnjega dvoma v resničnost ugotovljenih dejstev ne vnašajo, vložitev zahteve zaradi zmotne ugotovitve dejanskega stanja pa ni dovoljena. Glede kaznivega dejanja pranja denarja se vrhovni državni tožilec pridružuje ugotovitvam pravnomočne sodbe, da je obsojenec s svojim aktivnim prispevkom zakrival izvor protipravno pridobljene velike premoženjske koristi in se pri tem zavedal, da gre za umazan denar, zato njegovo ravnanje presega znake kaznivega dejanja prikrivanja po 217. členu KZ-1. O protipravno pridobljeni premoženjski koristi se je višje sodišče izreklo v 24. točki sodbe, glede krivdnega odnosa storilca pri kaznivem dejanju pranja denarja pa je sodna praksa že zavzela stališče, da ga je mogoče storiti tudi z eventualnim naklepom. Po oceni vrhovnega državnega tožilca zahteva tudi glede akcesornega kaznivega dejanja v pretežni meri uveljavlja razlog zmotne ugotovitve dejanskega stanja, kar ni dovoljeno.

4. Z odgovorom vrhovnega državnega tožilca sta bila seznanjena obsojenec in njegov zagovornik, ki se o njem nista izjavila.

B.

Glede nadaljevanega kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti (točka 1/1 izreka sodbe)

5. Vložnik se v prvem delu zahteve opira na jezikovno, teleološko in vrednostno razlago določbe 240. člena KZ-1, povzema uvodna pojasnila in komentar k prej veljavnemu Kazenskemu zakoniku (KZ) ter citira stališča Ustavnega sodišča iz odločbe U-I-268/05 z dne 5. 7. 2007. Ob tem si zastavlja vprašanja, iz katerih virov storilec tega kaznivega dejanja črpa pravice in dolžnosti, ki jih ima pri opravljanju gospodarske dejavnosti; ali je mogoče kot kaznivo kvalificirati ravnanje, ki je sicer protipravno, vendar ne pomeni poslovne nezvestobe do družbe ali družbenikov; in kdaj storilec pravzaprav zlorabi svoj položaj na način, da s tem ravna protipravno v smislu kazensko-pravnih določb.

6. Ta del zahteve ostaja na ravni teoretičnih izvajanj, saj vložnik zastavljenih pravnih vprašanj na dejstva konkretne zadeve izven obsega, kot bo obravnavan v nadaljevanju, ne aplicira. Iz podatkov kazenskega spisa je poleg tega razvidno, da zagovornik v pritožbi zoper sodbo kršitve kazenskega zakona na opisan način ni uveljavljal, temveč je svoje očitke po vsebini usmerjal predvsem v izpodbijanje s prvostopenjsko sodbo ugotovljenega dejanskega stanja, zato meritorno obravnavanje tega dela zahteve preprečuje tudi njena materialnopravna neizčrpanost (peti odstavek 420. člena ZKP).

7. Preostali del vložnikovih navedb glede predikatnega kaznivega dejanja se nanaša na utemeljevanje, da obsojenec s svojimi ravnanji ni izpolnil zakonskih znakov po prvem in drugem odstavku 240. člena KZ-1, za kar ponuja več argumentov. Najprej trdi, da bi družba F. d.o.o. glede na izvedene dokaze lahko brez težav poplačala celoten dolg do družbe E. d.d., saj bi imela E. d.d. v kritičnem obdobju dovolj sredstev za izplačilo dividend ali izvedbo dekapitalizacije. Pri tem pojasnjuje, da je obsojenec v zagovoru navedel tri možnosti, ki jih je imel ob prevzemu družbe E. d.d. (pripojitev F., izplačilo dividend oziroma dekapitalizacija), a se zanje ni odločil, ker ni želel vplivati na bilanco te družbe. Po vložnikovem mnenju nadalje ne obstaja prepričljiv razlog, da sodišče ni sledilo obsojenčevemu zagovoru, da bi bila vsa posojila brez dvoma v celoti poplačana, če ne bi prišlo do spora s S. Ž. Zahteva zastopa tudi stališče, da obsojenec oziroma z njim povezane gospodarske družbe ali fizične osebe niso pridobili nobene premoženjske koristi, obsojenec pa družbi E. d.d. ni povzročil nobene škode. Navaja, da družba E. d.d. posluje naprej, družba F. d.o.o. pa je s pridobljenimi finančnimi sredstvi poplačala kredit, s katerim se je financiral nakup delnic E. d.d. Vložnik glede na navedeno meni, da obsojencu ni mogoče očitati, da je s svojimi ravnanji kakorkoli zlorabil svoj položaj, saj mu ni šlo za to, da sebi ali komu drugemu pridobi premoženjsko korist.

8. Kršitev kazenskega zakona iz 1. točke prvega odstavka 372. člena ZKP, na katero se v zahtevi sklicuje vložnik, je podana, če opis dejanja v izreku sodbe ne vsebuje vseh zakonskih znakov kaznivega dejanja, kar pomeni, da dejanje, zaradi katerega se obdolženec preganja, ni kaznivo dejanje. V obravnavani zadevi opis dejanja pod točko 1/1 izreka prvostopenjske sodbe vsebuje vse zakonske znake kaznivega dejanja po prvem in drugem odstavku 240. člena KZ-1 v zvezi s 54. členom KZ-1, saj se obsojencu v bistvenem očita zloraba položaja in zaupanja pri opravljanju gospodarske dejavnosti z namenom drugemu pridobiti protipravno premoženjsko korist, ker je v času od 23. 1. 2012 do 23. 8. 2012 sklenil devet posojilnih pogodb med družbama E. d.d. (kot predsednik upravnega odbora na strani posojilodajalke) in družbo F. d.o.o. (kot direktor in edini družbenik na strani posojilojemalke), na podlagi katerih je E. d.d. nakazala družbi F. d.o.o. skupaj 1.116.000,00 EUR, pri čemer posojila niso bila zavarovana in je obsojenec vedel, da ne bodo vrnjena in tudi niso bila, ter da bodo v večjem delu porabljena za financiranje nakupa delnic družbe E. d.d. ter da gre za posle, ki so prepovedani in v nasprotju z 248. členom Zakona o gospodarskih

družbah (v nadaljevanju: ZGD-1), s tem pa je ravnal v nasprotju z dolžno skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika do družbe E. d.d., kot to določa 263. člen ZGD-1, in na ta način družbi F. d.o.o. (po izvedenih kompenzacijah) pridobil premoženjsko korist v višini 999.767,55 EUR. Vložnik z navedbami v zahtevi ne utemeljuje, da v opisu dejanja niso vsebovani vsi zakonski znaki kaznivega dejanja, kar bi predstavljalo zatrjevano kršitev kazenskega zakona, temveč nasprotuje dejstvenim zaključkom nižjih sodišč in ponavlja obsojenčev zagovor, ki sta ga v razlogih pravnomočne sodbe obrazloženo zavrnila že sodišči prve in druge stopnje (glede zmožnosti poplačila posojil zlasti tč. 18 do 23 drugostopenjske sodbe, glede spora z Ž. tč. 22 drugostopenjske sodbe in glede pridobljene premoženjske koristi tč. 24 drugostopenjske sodbe). Vložnikova izvajanja tako ne presegajo uveljavljanja razloga zmotne ugotovitve dejanskega stanja, kar v postopku s tem izrednim pravnim sredstvom ni dovoljeno (drugi odstavek 420. člena ZKP).

Glede nadaljevanega kaznivega dejanja pranja denarja (točka 1/2 izreka sodbe)

9. Prvenstveni očitke glede nadaljevanega kaznivega dejanja pranja denarja se opira na utemeljitev, da dejanje pod točko 1/1 izreka sodbe ni kaznivo dejanje, kar posledično pomeni, da ni podano niti kaznivo dejanje pranja denarja, ki je akcesorno kaznivo dejanje. Vrhovno sodišče teh navedb ne sprejema, saj je predikatno kaznivo dejanje v izreku izpodbijane sodbe konkretizirano in po ugotovitvah nižjih sodišč v pravnomočni sodbi obsojencu tudi dokazano, zato za konstrukcijo kaznivega dejanja pranja denarja na načelni ravni ni nobenih ovir.

10. Vložnik v nadaljevanju trdi, da dejanje pod točko 1/2 izreka sodbe ne vsebuje nobene od uveljavljenih finančnih operacij, ki se v teoriji zahtevajo za pranje denarja (plasiranje sredstev, prikrivanje izvora denarja in integracija). Sklicuje se na sodbo Vrhovnega sodišča I Ips 60793/2011, ki je razmejila med kaznivim dejanjem prikrivanja po 217. členu KZ-1 in kaznivim dejanjem pranja denarja po 245. členu KZ-1. Med drugim povzema, da je mogoče storilca predhodnega kaznivega dejanja spoznati za krivega tudi kaznivega dejanja pranja denarja le, če je njegova aktivnost po storjenem kaznivem dejanju taka, da po subjektivni in objektivni plati presega kriminalno količino, zajeto v predhodnem kaznivem dejanju, in predstavlja napad na drugo zavarovano dobrino. Za razlikovanje med kaznivim dejanjem prikrivanja in kaznivim dejanjem pranja denarja, kadar je storilec ista oseba, je predvsem bistveno ugotoviti domet storilčevega naklepa pri storitvi predhodnega kaznivega dejanja. Po mnenju zahteve obsojenčevo razpolaganje s sredstvi, ki so se na račun družbe F. d.o.o. natekla s storitvijo predikatnega kaznivega dejanja, v okoliščinah konkretne zadeve ne predstavlja kaznivega dejanja pranja denarja, kot mu ga očita pravnomočna sodba.

11. Kot je razvidno iz izreka pravnomočne sodbe, se kazenskopravni očitke nadaljevanega kaznivega dejanja pranja denarja nanaša na obsojenčevo razpolaganje z denarjem velike vrednosti, ki izvira iz predikatnega kaznivega dejanja pod točko 1/1 izreka sodbe, kar je obsojenec vedel, saj ga je storil sam. Obsojencu se kot direktorju in pooblaščenču na TRR družbe F. d.o.o. v tej zvezi v bistvenem očitata dva sklopa izvršitvenih ravnanj, in sicer:

(i) da je v času med 15. 2. 2012 do 23. 8. 2012 s sredstvi, ki so se na račun družbe F. d.o.o. natekla s storitvijo predikatnega kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti iz točke 1/1 izreka sodbe, poplačeval kredit pri banki Volksbank, s katerim je financiral nakup delnic družbe E. d.d., na način, da je dajal naloge banki za prenos sredstev na račun banke Volksbank tako, da je bilo opravljenih 13 ločenih nakazil na osem različnih datumov (določno naštetih v izreku sodbe), in tako prikazal, kot da gre za poplačilo kredita, ki je bil dan družbi F. d.o.o. za nakup delnic družbe E. d.d., z

lastnimi sredstvi družbe F. d.o.o. ter prikril dejstvo nezakonitega financiranja, izvedenega v nasprotju z 248. členom ZGD-1, in

(ii) da je dne 10. 7. 2012 dal nalog banki za prenos zneska 150.000,00 EUR, ki je bil dan pred tem na podlagi ene izmed posojilnih pogodb iz točke 1/1 izreka sodbe nakazan na račun družbe F. d.o.o., iz računa te družbe na svoj osebni transakcijski račun pri Hypo Alpe Adria bank d.d., nato pa istega dne, torej 10. 7. 2012, celoten znesek dvignil z računa in z njim razpolagal na neugotovljen način,

pri tem pa je obsojenec vedel, da bo tako zakrit izvor denarja ter onemogočena identifikacija pridobitelja protipravne koristi.

12. Sodišči prve in druge stopnje sta v prvem sklopu inkriminiranih izvršitvenih ravnanj prepoznali zakonske znake kaznivega dejanja pranja denarja po prvem, drugem in tretjem odstavku 245. člena KZ-1, saj sta presodili, da je obsojenec z načinom poplačila kredita pri banki Volksbank prikrival izvor premoženja iz predikatnega kaznivega dejanja, s tem pa tudi dejstvo nedovoljenega financiranja delnic družbe E. d.d. z lastnimi sredstvi te družbe, ko je ob oznaki namena "poplačilo kredita" z drobljenjem denarnih zneskov prikrival sled za izvorom denarja (zneski poplačevanja kredita pri banki Volksbank se namreč niso povsem ujemali z zneski, ki jih je družba F. d.o.o. na podlagi posojilnih pogodb iz točke 1/1 izreka sodbe prejela iz družbe E. d.o.o., pri čemer je bilo večkrat na isti dan izvršenih tudi po več nakazil), česar se je zavedal in na to pristal.

13. Zagovornik skuša presojo nižjih sodišč v tem delu v pretežni meri omajati z navedbami, ki po svoji vsebini predstavljajo nedovoljeno uveljavljanje razloga zmotne ugotovitve dejanskega stanja (drugi odstavek 420. člena ZKP). Ne glede na navedeno je mogoče v njegovih izvajanjih razpoznati temeljno materialnopravno tezo obrambe, tj. da obsojenčevih ravnanj, usmerjenih v poplačevanje kredita pri banki Volksbank, ni mogoče pravno opredeliti kot samostojno kaznivo dejanje pranja denarja, saj je bil namen porabe sredstev, ki so izvirala iz sklenjenih posojilnih pogodb med družbama E. d.d. in F. d.o.o. (in na katerih temelji očitke pod točko 1/1 izreka sodbe), jasen in ne pomeni prikrivanja izvora denarja.

14. Vrhovno sodišče ugotavlja, da je ta del zahteve glede na strukturo očitka, ki je pod točkama 1/1 in 1/2 izreka prvostopenjske sodbe naslovljen na obsojenca, utemeljen. Kot že pojasnjeno, se težišče kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po drugem v zvezi s prvim odstavkom 240. člena KZ-1 nanaša na sklenitev devetih posojilnih pogodb med družbama E. d.d. in F. d.o.o. v obdobju med 23. 1. 2012 do 23. 8. 2012, na podlagi katerih je družba F. d.o.o. dobila nakazanih skupno 1.116.000,00 EUR, pri čemer je obsojenec vedel, da (nezavarovana) posojila ne bodo vrnjena in da bodo v večjem delu porabljeni za financiranje nakupa delnic družbe E. d.d., kot tudi, da gre za posle, ki so prepovedani in v nasprotju z določili 248. člena ZGD-1, ki delniški družbi prepovedujejo sklepanje takšnih pravnih poslov, ki pomenijo po svoji vsebini nudenje kakršnekoli finančne asistencije tretji osebi pri pridobivanju lastnih delnic, in tako ves čas ravnal v nasprotju z dolžno skrbnostjo iz 263. člena ZGD-1 do družbe E. d.d. ter družbi F. d.o.o. pridobil premoženjsko korist. Denarna sredstva, ki jih je na podlagi sklenjenih posojilnih pogodb na svoj transakcijski račun prejela družba F. d.o.o., so bila v času med 15. 2. 2012 do 23. 8. 2012 tudi dejansko porabljeni za poplačilo kredita pri banki Volksbank, s katerim je obsojenec predhodno financiral nakup delnic družbe E. d.d., kar je opisano pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe. Obsojencu se v tem delu v bistvenem očita, da je s poplačevanjem kredita pri banki Volksbank prikazal, kot da gre za poplačilo kredita z lastnimi sredstvi družbe F. d.o.o. ter prikril dejstvo nezakonitega financiranja, izvedenega v nasprotju z določili 248. člena ZGD-1.

15. V inkriminiranem obsojenčevem ravnanju, zajetem pod točkama 1/1 in 1/2 izreka sodbe, je jasno razvidna kavza izvedenih finančnih operacij, to je, da se iz premoženja družbe E. d.d. zagotovijo finančna sredstva družbi F. d.o.o. za poplačilo kredita pri banki Volksbank, s katerim je bil predhodno financiran nakup delnic družbe E. d.d., kar pomeni nedovoljeno finančno asistenco pri pridobivanju lastnih delnic. V središču obsojencu očitanih kaznivih ravnanj je torej finančna operacija, ki je sestavljena iz pravnih poslov, namenjenih pridobitvi denarnih sredstev (posojilne pogodbe iz točke 1/1 izreka sodbe), ter porabi teh sredstev za plačilo kredita, s katerim so bile financirane delnice družbe E. d.d., kar predstavlja realizacijo nedovoljene finančne asistencije (nakazila v prvem sklopu izvršitvenih ravnanj pod točko 1/2 izreka sodbe). Sklenjeni pravni posli, ki jih je treba glede na njihove učinke obravnavati kot ekonomsko celoto, predstavljajo klasičen primer fiktivnih poslov, za katere prvi odstavek 248. člena ZGD-1 predpisuje (civilnopravno) sankcijo ničnosti.¹ Njihova realizacija v ekonomskem smislu pomeni, da se je s premoženjem delniške družbe E. d.d. finančno podprl nakup njenih lastnih delnic, in sicer posredno, prek poplačila kredita, ki je bil predhodno namenjen nakupu delnic te družbe. Obsojenec je glede na očitek kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti že pri sklepanju posojilnih pogodb vedel, da bo pretežni del denarnih sredstev porabljen za financiranje nakupa delnic družbe E. d.d. v nasprotju z določbo 248. člena ZGD-1, glede na opis dejanja pod točko 1/2 pa je z več nakazili na račun banke Volksbank nezakonito financiranje delnic te družbe tudi dejansko prikril. Finančnih transakcij, ki po svoji vsebini predstavljajo realizacijo nedovoljene finančne asistencije in so opisane pod točko 1/2 izreka sodbe, glede na navedeno ni mogoče obravnavati kot samostojno kaznivo dejanje pranja denarja, saj bi takšno ločevanje v jedru enotne finančne operacije nasprotovalo njeni vsebini, na kateri temelji že očitek kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1. Temu zaključku pritrjuje tudi obrazložitev prvostopenjske sodbe, ki obsojenčev krivdni odnos pri kaznivem dejanju po drugem v zvezi s prvim odstavkom 240. člena KZ-1 utemeljuje z njegovim vedenjem, da posojila ne bodo vrnjena in da bodo porabljena za prepovedano finančno asistenco družbi E. d.d., z njegovim hotenjem, da priskrbi sredstva za odplačilo bančne obveznosti, ter njegovo zavestjo, da so posli, s katerimi družba nudi finančno asistenco pri nakupu lastnih delnic, prepovedani, kar je med drugim potrjeno z načinom poplačevanja kredita pod točko 1/2 izreka sodbe.

16. Zagovornik glede na navedeno utemeljeno uveljavlja kršitev kazenskega zakona iz 1. točke prvega odstavka 372. člena ZKP, saj obsojenčevo poplačevanje kredita, opisano pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe, predstavlja sestavni del (realizacijo) nedovoljene finančne asistencije pri pridobivanju lastnih delnic, na kateri temelji že očitek kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po prvem in drugem odstavku 240. člena KZ-1, zato njegovih ravnanj v tem delu ni mogoče šteti za samostojno kaznivo dejanje pranja denarja po tretjem, drugem in prvem odstavku 245. člena KZ-1.

17. Drugače pa velja za drugi sklop izvršitvenih ravnanj pod točko 1/2 izreka sodbe, ki se nanašajo na obsojenčevo razpolaganje z zneskom 150.000,00 EUR. V tem delu namreč obsojenčeva aktivnost presega očitek predhodne kaznive zlorabe položaja in zaupanja pri gospodarski dejavnosti iz točke 1/1 izreka sodbe, saj je obsojenec s predikatnim kaznivim dejanjem pridobljena denarna sredstva na račun družbe F. d.o.o. z nalogi banki najprej prenakazal na svoj osebni bančni račun, nato pa jih dvignil in z gotovino razpolagal na neugotovljen način, ter se ob tem zavedal in pristal na to, da bo s takšnim ravnanjem, ki presega uresničevanje namena iz predikatnega kaznivega dejanja, izvor denarnih sredstev prikrit. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je obsojenec na opisan način ravnal zato, da bi se z denarjem okoristil, pri čemer je z nakazilom na osebni račun in takojšnjim gotovinskim dvigom prikril sled za izvorom denarja, česar se je zavedal in to tudi dopustil.

18. Vrhovno sodišče je v povezavi z nakazili znotraj bančnega sistema že v sodbi I Ips 59294/2020 z dne 5. 2. 2019 presodilo, da je treba takšna nakazila šteti za prenos denarja in da vsako nadaljnje nakazilo na drug bančni račun samo po sebi otežuje ugotavljanje izvora denarja, kot tudi ugotavljanje nahajališča premoženja. Vložnik v zahtevi navaja, da je obsojenec v zagovoru pojasnil, kaj je storil z zneskom 150.000,00 EUR, s čimer ne uveljavlja kršitve zakona, temveč nedovoljen razlog zmotne ugotovitve dejanskega stanja (drugi odstavek 420. člena ZKP). Njegovo nadaljnjo tezo, da inkriminirana ravnanja, četudi bi celoten znesek porabil izključno za svoje potrebe, ne pomenijo kaznivega dejanja pranja denarja, pa ovrže predstavljen denarni tok, ki kaže, da se je s prenakazovanjem sredstev med bančnimi računi in gotovinskim dvigom 150.000,00 EUR sled za izvorom denarja iz predikatnega kaznivega dejanja zakrivala, na kar je obsojenec zavedno pristal, zato kršitev kazenskega zakona v povezavi s temi izvršitvenimi ravnanji ni podana.

19. Zahteva problematizira tudi očitek krivdne oblike pri kaznivem dejanju pranja denarja, češ da eventualni naklep do prepovedane posledice (zakritja izvora denarja) ni mogoč, saj ob kompleksnih in namensko usmerjenih finančnih operacijah, s katerimi se zakriva izvor denarja, psihološko ni mogoče, da bi storilec le dopuščal možnost, da bo "umazan" denar ob koncu operacij "opran". Te navedbe načenjajo vprašanje, ki je bilo v dosednji sodni praksi že razjasnjeno in glede katerega je jasna tudi novejša strokovna literatura, namreč, da je kaznivo dejanje pranja denarja v temeljni obliki mogoče storiti tudi z eventualnim naklepom. Vrhovno sodišče je takšno razlago ob sklicevanju na primerjalnopravno teorijo in nemško sodno prakso ter mednarodne instrumente nazadnje sprejelo v sodbi I Ips 59294/2010 z dne 5. 2. 2019 (točka 29. obrazložitve), ko se je oprlo tudi na sodbo I Ips 59865/2010-102 z dne 30. 1. 2014. Enako stališče kot prevladujoče sprejema tudi Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1),² zagovornik pa razen lastnega prepričanja, da je za zakrivanje izvora denarja potreben direkten naklep, vsebinskih argumentov za drugačno stališče ne ponudi.

20. Zahteva nazadnje z zapisom, da je poseg sodišča v opis dejanja glede obsojenčevega subjektivnega odnosa do kaznivega dejanja pranja denarja "pravno nedopusten", nakazuje na kršitev identitete med obtožbo in sodbo, vendar ta postopkovna kršitev v pritožbi zoper sodbo ni bila uveljavljena in je zato materialnopravno neizčrpana (peti odstavek 420. člena ZKP).

C.

21. Zahteva za varstvo zakonitosti je glede na obrazloženo delno utemeljena v delu, ki se nanaša na kršitev kazenskega zakona iz 1. točke prvega odstavka 372. člena ZKP v zvezi s 1. točko prvega odstavka 420. člena ZKP pri opisu nadaljevanega kaznivega dejanja pranja denarja pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe. Vrhovno sodišče je zato na podlagi pooblastila iz prvega odstavka 426. člena ZKP izpodbijano pravnomočno sodbo v odločbi o krivdi spremenilo tako, kot je razvidno iz izreka te sodbe,³ ter dejanje, opisano pod točko 1/2 izreka prvostopenjske sodbe, pravno opredelilo kot kaznivo dejanje pranja denarja po prvem, drugem in tretjem odstavku 245. člena KZ-1B, saj za konstrukcijo nadaljevanega kaznivega dejanja iz 54. člena KZ-1 ni več pogojev. Obsojencu je nato za kaznivo dejanje, kot po spremembi pravnomočne sodbe izhaja iz točke 1/2 njenega izreka, na podlagi tretjega odstavka 245. člena KZ-1B določilo kazen 10 (deset) mesecev zapor in denarno kazen v višini 400 (štiristo) dnevni zneskov po 30,00 (trideset) EUR, skupaj torej 12.000,00 (dvanaest tisoč) EUR. Ob tem je pri odmeri kazni upoštevalo okoliščine, kot sta jih v smislu 49. člena KZ-1 vzeli v obzir že sodišči prve in druge stopnje, razen števila posamičnih dejanj v okviru nadaljevanega kaznivega dejanja, kar je narekovalo ustrezno nižjo določeno zaporno kazen ter število dnevni zneskov pri stranski denarni kazni za to (koristoljubno) kaznivo dejanje. Obsojencu je nato, ob nespremenjeni določeni kazni za kaznivo dejanje pod točko 1/1 izreka

prvostopenjske sodbe, v skladu s 6. točko v zvezi s 3. točko drugega odstavka in tretjim odstavkom 53. člena KZ-1B izreklo enotno kazen 2 (dve) leti in 2 (dva) meseca zavora ter denarno kazen v višini 400 (štiristo) dnevni zneskov po 30,00 (trideset) EUR, skupaj torej 12.000,00 (dvanaest tisoč) EUR, kar je glede na ugotovljene olajševalne in obteževalne okoliščine iz pravnomočne sodbe glede prvega dejanja in iz te sodbe glede drugega dejanja, primerna in pravična kazen.

22. V ostalem je zahtevo, ker drugih kršitev zakona ni ugotovilo, zavrnilo kot neutemeljeno (425. člen ZKP).

-----
¹ Po določbi prvega odstavka 248. člena ZGD-1 je pravni posel, s katerim družba zagotovi predujem ali posojilo za pridobitev delnic, ali drug posel s primerljivim učinkom, ničten. Navedena določba zajema najrazličnejše pravne posle, ki imajo enak ekonomski pomen, to je, da se iz premoženja delniške družbe ali z njenim premoženjem ekonomsko podpre financiranje nakupa delnic te delniške družbe. Glej M. Kocbek: Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), 2. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2007, str. 269.

² D. Florjančič, Komentar k 245. členu KZ-1, v: Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1), 2. knjiga (ur. D. Korošec in drugi), Uradni list RS in PF Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2019, str. 1067. Avtor pri tem v opombi opozori na drugačno stališče, ki ga je sam zavzel v starejšem prispevku leta 2014 in pri katerem se je oprl na Deisingerjev komentar glede temeljne oblike kaznivega dejanja prikrivanja, ki naj bi jo bilo mogoče izvršiti le z direktnim naklepom. V tej zvezi je treba pripomniti, da je bilo tudi stališče o subjektivnem odnosu, ki se zahteva za temeljno obliko kaznivega dejanja prikrivanja, v novejši teoriji preseženo in danes velja, da je mogoče to kaznivo dejanje izvršiti tudi z eventualnim naklepom (glej K. Merc, Komentar k 217. členu KZ-1, v: prav tam, str. 635).

³ Po ustaljeni sodni praksi se za posamezne fakte iz konstrukcije nadaljevanega kaznivega dejanja, če so podani razlogi iz 358. člena ZKP, ne izreka oprostilne sodbe, temveč se posamezna izvršitvena ravnanja izpusti iz opisa nadaljevanega kaznivega dejanja ter razloge navede v obrazložitvi sodbe (prim. sodba Vrhovnega sodišča I Ips 299/97 z dne 5. 6. 2003).

Datum zadnje spremembe: 25.01.2021